

L'ESCOLA DEL BOSC

Un centre on aprendre és tota una experiència

L'Escola del Bosc de Rubió és un projecte pedagògic, adreçat a infants de sis mesos a sis anys, on l'“aula” és el bosc i la curiositat dels infants dona ales al seu aprenentatge.

TEXT I FOTOGRAFIES: equip de l'Escola del Bosc de Rubió

Grup d'infants de l'Escola del Bosc enamorats de l'arbre de l'amor (*Cercis siliquastrum*).

Responsabilitat i precaució amb les plantes

L'Escola del Bosc ofereix un espai únic a la comarca de l'Anoia.

Actualment, les escoles del bosc estan reconegudes en gran part de l'Europa del nord, lloc d'on van emergir a meitat del segle XX. A casa nostra, tot just comencen a ser visibles i ens queda molta feina perquè aquest tipus d'escoles siguin reconegudes pel Departament d'Ensenyament. El camí per a aconseguir-ho serà llarg, però gràcies al suport de les famílies dels nostres alumnes ja comença a ser una realitat.

L'Escola del Bosc de Rubió es troba en un petit nucli de l'Anoia. Ofereix un espai únic a la comarca: masies, bosc, rius i camps de cultiu que alberguen una fauna i una flora ben diverses. En un petit nucli de masies del municipi es troba l'antiga escola de Rubió, tancada des de fa 40 anys. Va ser el 2015 quan l'Ajuntament ens va oferir portar a terme el nostre somiat projecte pedagògic: l'Escola del Bosc. De mica en mica hem anat creixent, amb pas ferm, però amb calma, ja que és molt important assentar bé els principis ideològics. D'aquesta manera, com unes formiguetes, anem fent créixer aquest projecte de vida.

La curiositat juga un paper clau en l'aprenentatge dels nens, perquè allò que observen encuriosits, quan hi posem nom, ja no ho obliden mai més.

La Txell acaricia una orquídia (*Ophrys passionis*) amb una delicadesa admirable.

Són dos quarts de 10 del matí. Tots porten la motxilla a l'esquena des de fa una estona. Estem emocionats de començar una nova aventura al bosc.

Són 25 infants, acompanyats per tres educadores amb una passió infinita per la natura i l'educació dels infants.

Cada dia triem un lloc per a anar; avui, les Cabanes. Cada persona viu aquell camí de manera particular; tots tenim metes i objectius diferents, i més encara si es tracta d'infants de diferents edats.

La curiositat juga un paper clau en l'aprenentatge dels nens, perquè allò que observen encuriosits, quan hi posem nom, ja no ho obliden mai més. Cuidem molt el fet de no tallar-los les ales; per això ells marquen el seu propi ritme. Un bonic exemple d'això ens el va donar en Glauc, un nen de quatre anys, alumne de la nostra escola. En Glauc els divendres participa en una activitat a l'Escola de Música; allí pinten al mateix temps que fan música. En una ocasió, la mestra els va demanar que pintessin un paisatge amb muntanyes mentre escoltaven música. Aquell dia, tots els seus companys varen pintar les muntanyes que gairebé tothom dibuixaria: la muntanya típica amb la punta nevada, però ell va pintar una rodona verda amb un punt marró al mig. La mestra, en veure la singularitat d'aquell dibuix, li preguntà què havia pintat. En Glauc respongué que havia pintat la muntanya vista per una àliga. La seva perspectiva peculiar i diferent de la que estem acostumats només pot sorgir quan deixes fer els nens, sense tallar-los la inspiració ni les emocions.

És interessant veure com, al llarg del curs, els alumnes s'adonen del canvi de l'entorn natural. Els camins que recorren i els indrets que visiten, van canviant amb el transcurs de les estacions, alhora que impregnen els seus sentits amb informació sobre la vida a la terra. Així van aprenent.

A final d'estiu i durant la tardor, maduren els fruits propis d'aquesta època. Figues, ametlles, mores i avellanes es converteixen en un reservori brutal de nutrients per als habitants del bosc.

A mesura que es va apropant l'hivern, les nostres estimades ravenissa blanca (*Diplotaxis erucoïdes*) i ravenissa groga (*Erucastrium nasturtiifolium*) encatifen els prats i els marges dels voltants de l'escola, al mateix temps que el bruc d'hivern (*Erica multiflora*) confereix un toc rosat al paisatge hivernal.

A principi de març, després de la letargia general causada pels mesos més freds, el bosc es comença a despertar; plantes com la violeta (*Viola odorata*) i el narcís (*Narcissus assoanus*), i arbres com l'ametller (*Prunus dulcis*) són els primers a fer-ho, i donen pas a una gran explosió primaveral. Tot tipus d'arbustos, mates i herbes comencen a florir i es converteixen en un valuós tresor per als insectes xucladors de nèctar.

El color groc encatifa els prats de Rubió.

La dent de lleó (*Taraxacum officinale*) és la gran protagonista ben entrada la primavera. A tots ens crida molt l'atenció el groc intens de les seves flors i no ens en podem estar, un cop aquestes han acabat el seu cicle, de bufar-ne els fruits, també anomenats "angelets".

A l'estiu, mirem d'estar sempre sota l'ombra dels pollancrecs (*Populus nigra*), "els grans gegants del riu", on ens sentim resguardats i protegits del sol. Una manera que hem trobat de refrescar-nos i que ens serveix també per reforçar la dentadura és mastegar trossets de jonc (*Scirpus holoschoenus*). La part que utilitzem es troba sota terra; per això és fresqueta i agradable.

Segurament, algun de vosaltres us pregunteu com assoleixen, aquests infants, les competències bàsiques que els corresponen per edat. Són tants els dubtes que sorgeixen i les expectatives que l'adult bolca en l'infant, que és fàcil que apareguin frustracions mútues: els uns perquè collen massa i els altres perquè se senten massa collats.

A l'Escola del Bosc, l'aprenentatge sorgeix d'una manera holística. Quan sortim a passejar i observem les catifes de flors de diferents colors que guarneixen els camins -el groc de la dent de lleó (*Taraxacum officinale*), el vermell de les roselles (*Papaver roheas*), el lila de les violetes (*Viola odorata*), el rosa dels ninois (*Lamium amplexicaule*), el blau dels alls de bruixa (*Muscari neglectum*), el carabassa dels ulls de bou (*Pallenis spinosa*)- funcionem com les abelles; els colors ens atrapen i en fan apropar-nos-hi, i és en aquest apropament quan

La foixarda (*Globularia alypum*) ens avisa que ve la primavera.

A l'hivern la ravenissa blanca (*Diploaxis eruroides*) és la protagonista.

El colitx (*Silene vulgaris*) ens crida l'atenció i ens agrada jugar-hi.

Del prat al plat: pel camí trobem diverses plantes que tenen parts comestibles, aquí tenim un espàrrec (*Asparagus acutifolius*).

L'hort a l'hivern s'omple de fulla verda, així com les escoles, els espinacs, les bledes...

l'atenció és màxima. L'infant observa la flora en la seva màxima esplendor de formes, colors, olors... El mateix passa amb les fulles: serrades com les d'un cirerer, en forma d'agulles com les dels pins, lobulades com les dels roures... Tot aquest material són les eines que fem per a treballar les diferents assignatures. A l'hora de fer matemàtiques, comptem les fulles dels pins, sumant-les, restant-les, o fins i tot multiplicant-les; duem a terme classificacions, sèries...

Quant a l'aprenentatge del llenguatge, el que fem és verbalitzar tot allò que ens anem trobant al nostre voltant i, si no sabem què és, ho cerquem a les guies de flora i fauna. Creiem que és important transmetre'ls la idea de que els adults no ho saben tot i que, per tant, és necessari recórrer als diversos recursos que tenim a l'abast per trobar allò que busquem.

Una de les situacions que acostumen a sorgir quan som al bosc, i que els crida molt l'atenció, és la comestibilitat de la flora. Sempre pregunten, encuriósits, si es pot menjar aquell fruit o planta i, davant del dubte, ho busquem plegats a les guies.

La lectoescriptura és un altre dels aspectes que generalment preocupa els adults. "Ja sabrà escriure i llegir?", es pregunten. I la resposta és que no només sabrà fer-ho perfectament, sinó que serà el mateix infant qui triï el moment adequat de començar, sentint-se preparat, sense pressions i gaudint del que significa llegir i escriure amb gust. A l'Escola del Bosc cada infant té un quadern de camp que cada dia s'emporta al bosc. En aquest quadern hi pot dibuixar flors, arbres, animals, paisatges... Amb el temps i de manera natural, hi voldrà posar el nom d'allò que ha dibuixat o, simplement, escriure el que li vingui de gust. I ja ho tindrem: estarà escrivint a través d'una cosa que li crida l'atenció i li agrada.

La flora, i la natura en general, aporten als infants una manera més global de percebre i entendre el món. El pas de les estacions, per exemple, els permet situar-se en l'espai-temps de manera natural. D'aquesta manera ho viuen, ho senten, ho estimen i, per tant, ho protegeixen.

*La flora, i la natura en general,
aporten als infants
una manera més global
de percebre i entendre el món.*

<http://lescoladelbosc.blogspot.com/>